

Кінетичне формоутворення у дизайні трикотажного одягу

The kinetic design and the optical movement in the knitwear's designing are investigated in the article. The concept of the kinetic design is viewed. The stipulation for the appearance of visual movement and the methods of designing the optical stir are discovered.

Відомо, що трикотажні вироби не вирізняються великою різноманітністю форми. Це зумовлено властивістю трикотажних полотен та технологією виготовлення виробів. Відносна стабільність форми дає змогу дизайнеру приділяти багато уваги її внутрішньому наповненню — пошуку фактурних, кольорових поєднань та членувань з використанням специфічних ефектів. В даному контексті нині актуальним є використання методу кінетичного формоутворення трикотажного одягу. Кіне-тизм, як напрямок дизайну з використанням формоутворення в проектуванні одягу, сформувався нещодавно, тому потребує детальнішого дослідження та визначення основних дієвих методів.

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом дослідження є поняття кіне-тизм та методи проектування кінетичного образу в одязі. В роботі застосовано метод літературно-го аналізу, аналітичний метод дослідження ілюстрацій та зображень костюма і кінетичних образотворчих композицій.

Постановка завдання

Головна мета роботи — визначення поняття кінетичного формоутворення та методів моделювання трикотажного одягу за допомогою кіне-тизму.

Результати та їх обговорення

Кіне-тизм — термін, який широко викорис-товують в мистецтвознавстві для позначення творів, які містять реальний або видимий рух.

Рис. 1

Рис. 2

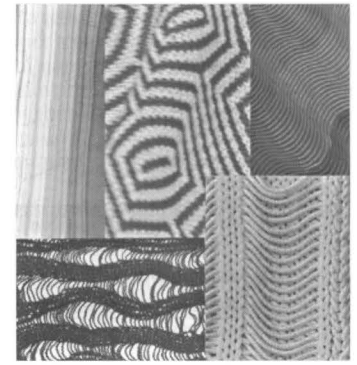

Рис. 3

Уперше ідею подібної творчості сформульова-но в 1920-х рр., проте послідовного розвитку досягла лише в 1950—1960-х рр. У цей період художня культура звернулася до нетра-диційних форм і матеріалів, а також інакше стала трактувати сам витвір мистецтва. Сутність кінетичного формоутворення полягає в ефектах уявного, несправжнього руху.

Взагалі сприйняття руху може виникати за різних умов і мати такі види:

1. *Рух глядача щодо об'єкта спостереження, коли нерухомі елементи витвору змінюються залежно від руху глядача.*
2. *Рух елементів витвору внаслідок фізичного переміщення (образ знаходиться у постійному руху).*
3. *Уявний рух статичної форми, що зумовлюється певним поєднанням специфіки зорового сприйняття та перцептивним групуванням елементів у полі зору. При цьому виникають оптичні ефекти вібрації, пульсації тощо. Щодо проектування одягу, то перші два випадки — «активний кіне-тизм» (дійсний) у «чистому вигляді» — практично не може бути точно змодельований дизайнером (крім специфічних, видовищних випадків). Останній випадок — «пасивний кіне-тизм» (уявний) — та поєднання одразу кількох випадків, зазначених вище, становить найбільший інтерес для дизайнера та відкриває багато творчих можливостей.*

Динамічний ефект досягається під час сприйняття рисунка полотна в поєднанні з певними конструктивними лініями та силуетом. Кіне-тизм включає у програму формоутворення продуктивну здатність зорової системи добу-довувати потенційно закладені в одягу образи, які породжують ілюзію руху. Сприятливими для створення кінетичних композицій засоба-ми рисунка матеріалу є безрапортні купонні тканини й трикотажні полотна дуже яскравих кольорів, які є складними за композиційним та колористичним рішенням (див. рис. 3).

Велике значення має тональна градація кольорів, яка надає поверхні тканин і трико-тажних полотен ефекту глибини.

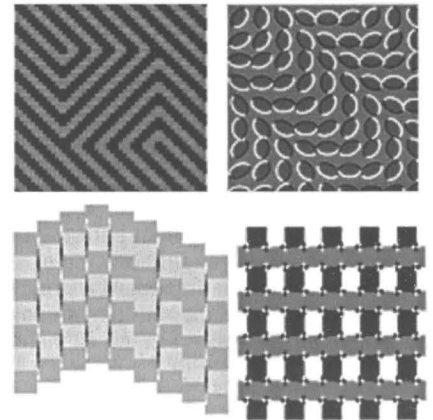

Рис. 4

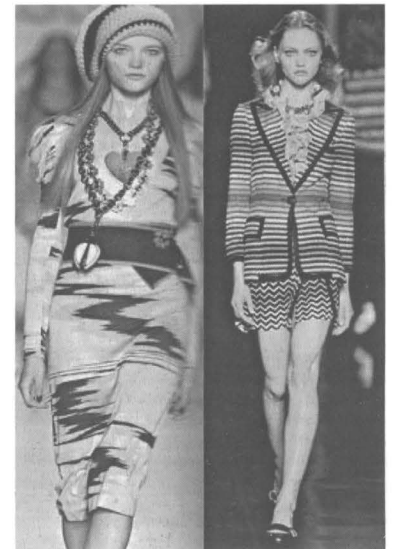

Рис. 5

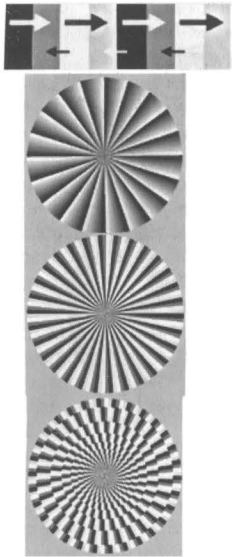

Рис. 6

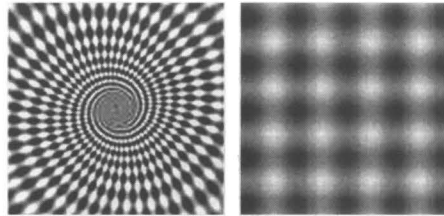

Рис. 7

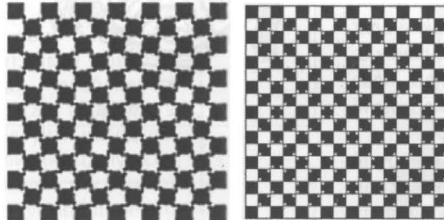

Рис. 8

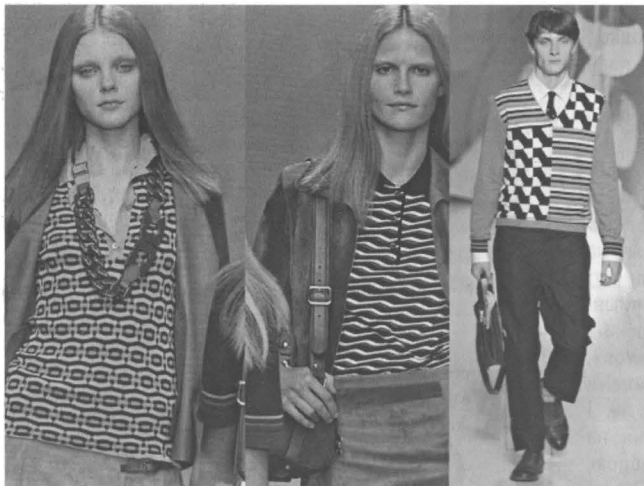

Рис. 9

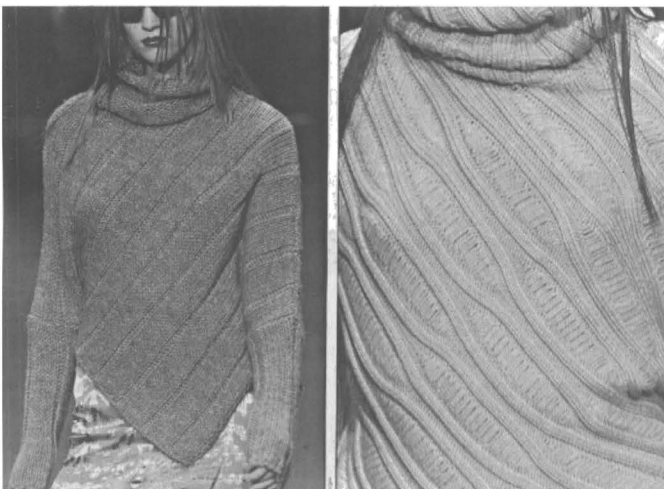

Рис. 10

У рамках загального аналізу розвитку форм верхніх трикотажних виробів з 1950 по 2005 р. автором статі проведено також аналіз кінетичного формоутворення, який засвідчив, що кінетичні ефекти найсильніші й різноманітніші в період зміни модної форми, коли взаємозв'язок лінійних побудов із силуетом будується за принципом протиріччя.

У досліджуваній період спостерігається тенденція ілюзорного руйнування площини полотна засобами рисунка і побудови його структури. В оформленні рисунка, у розміщенні образотворчих мотивів на поверхні матеріалу послідовно зростає кількість косих, вигнутих, спіральних ліній, які створюють динамічну рівновагу мотиву і фону.

Внаслідок проведення аналізу прикладів кінетичного формоутворення встановлено такі випадки виникнення та розроблено методи формування кінетичного руху в трикотажних виробках:

- ◆ **Виникнення руху всередині орнаментального наповнення незалежно від інших тектонічних рівнів.** Загалом дана група є найбільшою, бо в дію вступають ілюзії руху на площині, які створюються за допомогою графічних елементів (раніш викладені у [3] (рис. 2, 4)) і за допомогою кольору, які є найвиразнішими (рис. 5, 7). Ілюзія руху залежно від кольорового поєднання виникає у разі певної комбінації ділянок різної світлоти (чередування чотирьох світлот є критичним). Під час аналізу рис. 6 визначаються чинники, що впливають на ступінь ілюзії руху: ілюзія підвищується покроковими переходами яскравості; сектори з плавним переходом світлот створюють слабшу ілюзію; ілюзія зростає, якщо картинка є більш фрагментованою, краї є викривленими і короткими; картинка з довгими краями мають слабший ефект [2]. Крім того, існують орнаменти з ефектом постійного руху, вібрації-та пульсації, коли елементи орнаменту зоворо не групуються, що зумовлюється особливістю групування елементів орнаменту та відсутністю стимульного чинника (рис. 8, 9).
- ◆ **Виникнення руху в разі взаємодії орнаменту та форми, на якій його зображено.** В даному випадку форма підкреслює рух орнаменту, форма підпорядкована орнаменту. Орнамент може спрямовувати рух форми та навпаки (рис. 3, 10).
- ◆ **Виникнення руху в разі певного членування форми.** Діють загальні принципи побудови динаміки як і для орнаменту з графічними елементами (лінії, смуги, форма).
- ◆ **Виникнення руху завдяки взаємодії форми та її членування.** Специфічне членування площини форми може спрямувати рух форми та навпаки.

ВИСНОВКИ

Внаслідок аналізу літературних джерел, ілюстрацій та зображень костюма і кінетичних образотворчих композицій визначено поняття кінетичного формоутворення та виявлено основні умови виникнення ефекту руху.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Рачицкая Е.И., Сидоренко В.И. Моделирование и художественное оформление изделий из трикотажа. — Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. — 416 с.
2. За матеріалами: Akiyoshi KITAOKA (Ritsumeikan University) and Hiroshi ASHIDA (Kyoto). Japan. www.log-in.ru.
3. Корольова М.В., Ніколасва Т.В. Проектування ілюзії руху при побудові геометричних орнаментів. — Тези доповідей Міжнародної науково — практичної конференції «SED» — 2005, Новий Світ, вересень 2005.